

Küresel Değer Zincirlerinde Türkiye

Gül Yücel, Mert Zobi

Aralık 2022

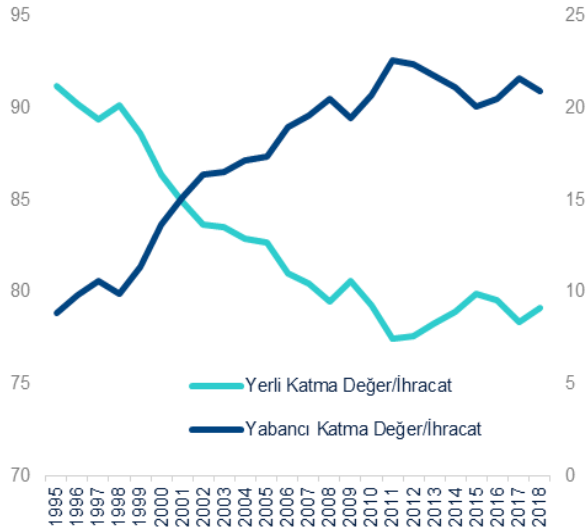
Ana Mesajlar*

- Dış ticarete entegrasyonun artması, Türkiye'nin değer zincirlerinde yeniden konumlanmasına fırsat tanıyor
- Türkiye'nin ihracatta rekabetçiliği çeşitli sektörlerde kendini gösteriyor
- Ekonomik kompleksite arttı kça kişi başına düşen gelir de artıyor
- Türkiye mevcut durumda görece daha az kompleksiteye sahip ürünlerde uzmanlığa sahip
- İhracat çeşitlendirme stratejisi önerilerimiz, teknolojik bilgi birikimini farklı laştırılmış kademeli adımlarla geliştirebilecek ürünlere işaret ederek Türkiye ekonomisinin kompleksitesini artırmayı hedefliyor

*Yayının tamamı ilgili [linkte](#) yer almaktadır.

Değer zincirlerinde artan entegrasyon, daha yüksek yabancı katma değeri beraberinde getiriyor

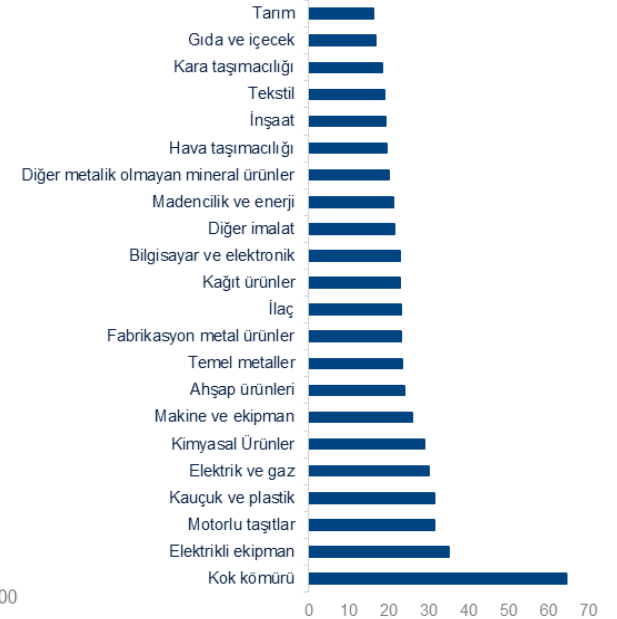
TÜRKİYE'NİN TOPLAM İHRACATINDAKİ KATMA DEĞER, %

YERLİ KATMA DEĞERİ EN YÜKSEK 22 SEKTÖR (2018, % PAY)

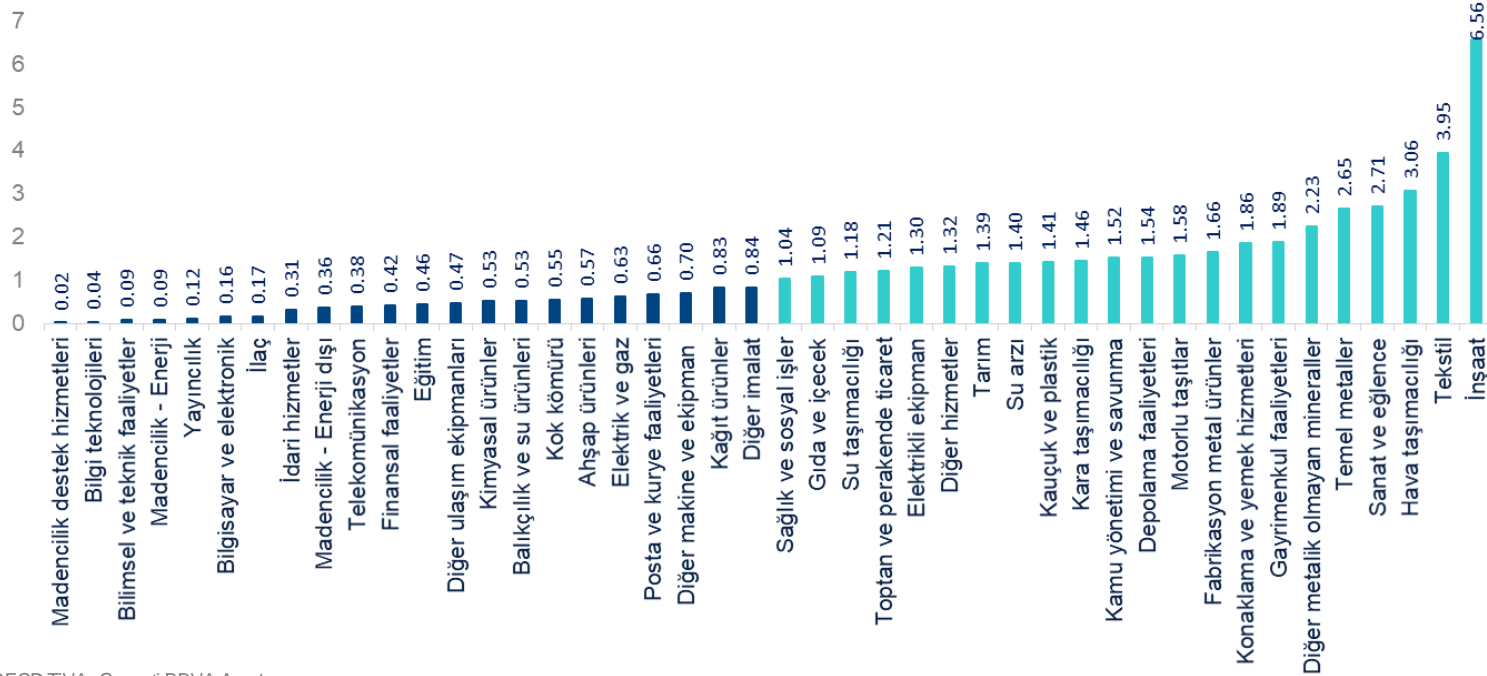

YABANCI KATMA DEĞERİ EN YÜKSEK 22 SEKTÖR (2018, % PAY)

Ihracatta rekabet gücü

YERLİ KATMA DEğER KAYNAKLI KARŞILAŞTIRMALI ÜSTÜNLÜK (2018)

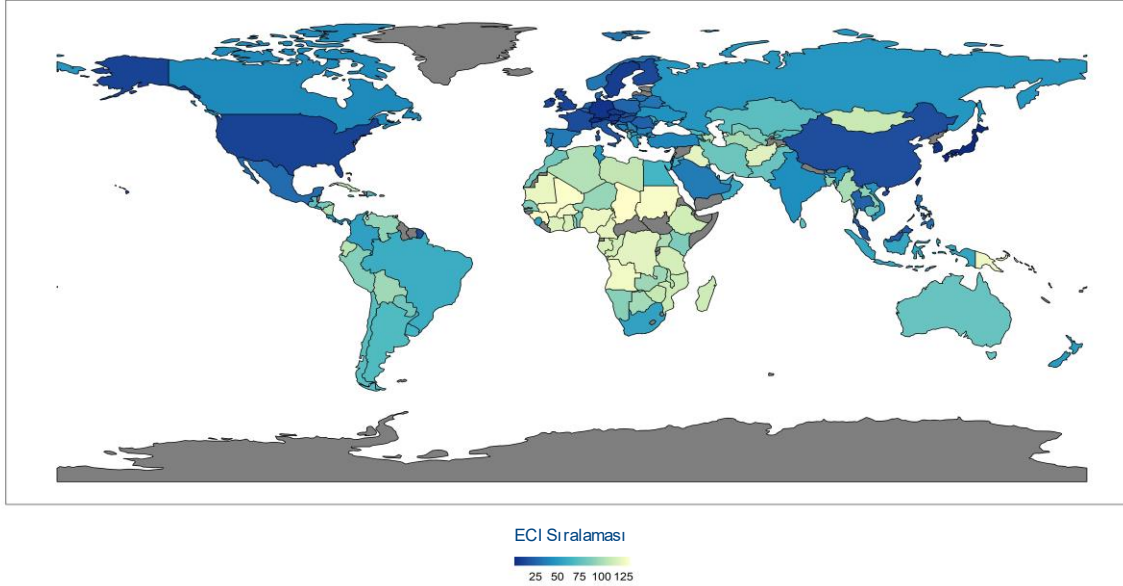

Kaynak: OECD TIVA, Garanti BBVA Araştırma

- Karşılaştırmalı stnlk (RCA), bir ürünün bir ülkenin ihracatındaki payını küresel ihracattaki payına kıyaslayarak, ülkenin o ürünün ihracatındaki rekabet gücünü ölçer. 1'den yüksek değerler ülkenin o ürünün ihracatında karşılaştırmalı avantaja sahip olduğunu gösterir.
- Analizimizde toplam ihracattan yabancı katma değerini çıkararak, yerli katma değerden kaynaklanan rekabetçiliğimizi hesapladık.

Türkiye ekonomik kompleksitede 132 ülke arasında 40. sırada

ÜLKELERİN EKONOMİK KOMPLEKSİTE ENDEKS SIRALAMALARI (2020)

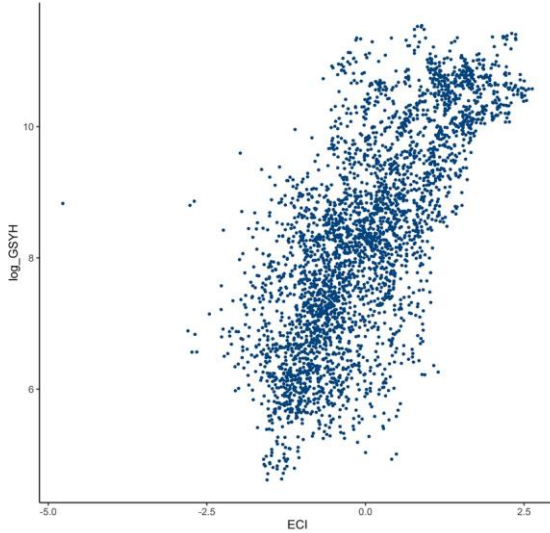

Kaynak: Harvard Üniversitesi GrowthLab Uluslararası Ticaret Verisi (2019), Garanti BBVA Araştırma.

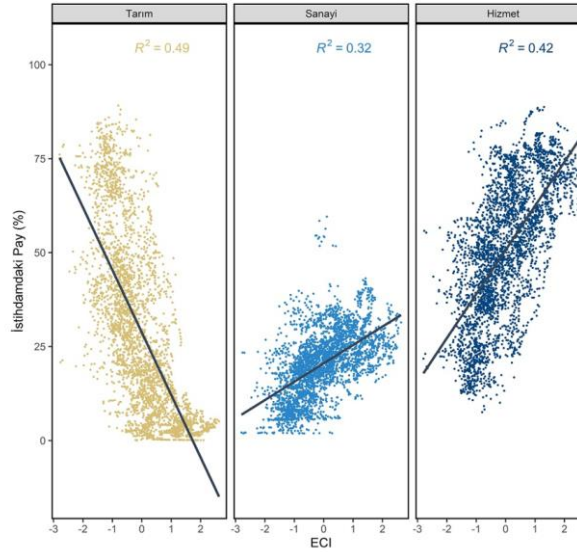
- Ekonomik kompleksite endeksi (ECI) lkeleri ihracatlarının çeşitliliği ve kompleksitesine göre sıralıyor.
- retken bilgi birikimi yüksek çeşitliliğe sahip ülkeler, daha çeşitli sofistike ürünler üretebilmekte.

Daha yüksek ekonomik kompleksite daha yüksek gelir getiriyor

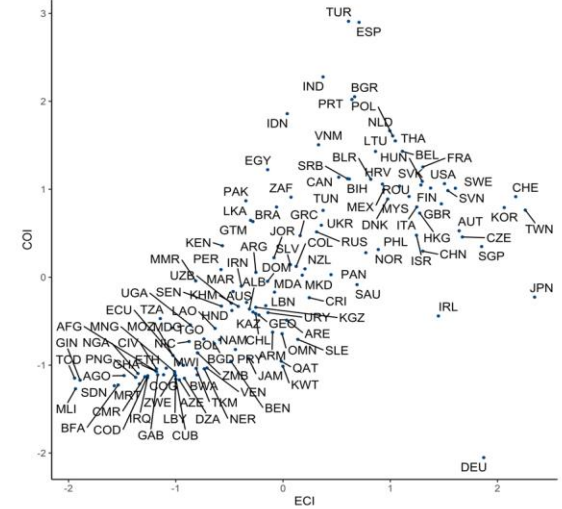
ECI VE KİŞİ BAŞINA GELİR (1995-2020)

SEKTÖREL İSTİHDAM VE ECI (1995-2020)

ECI VE KOMPLEKSİTE GÖRÜNÜM ENDEKSİ (2020)

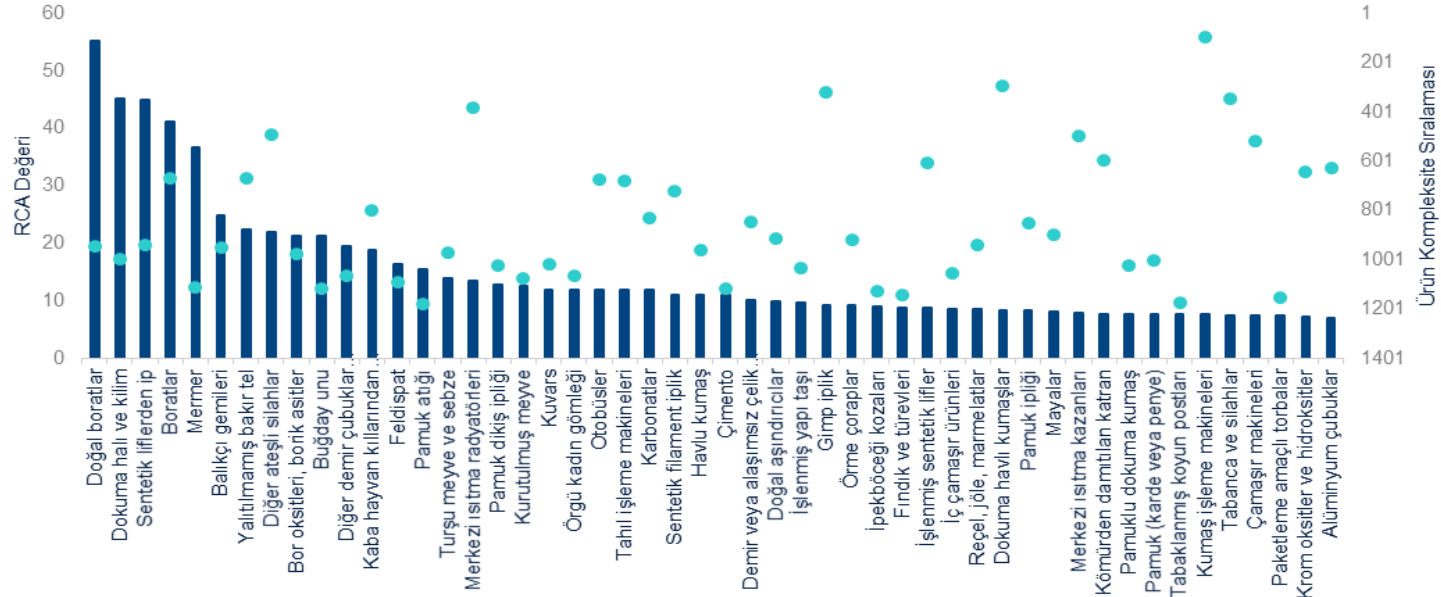

Kaynak: Harvard Üniversitesi GrowthLab Uluslararası Ticaret Verisi (2019), Dünya Bankası, Garanti BBVA Araştırma.

- Kompleksite Görünüm Endeksi (COI), bir ülkenin mevcut üretkenlik kapasitesiyle ne kadar fazla kompleks ürüne yakın olduğuna ilişkin fikir verir.
- Yüksek COI ülkenin kompleksitesini artırabilmek için daha fazla olanağa (kompleks ürünlere) yakın olduğuna işaret eder.

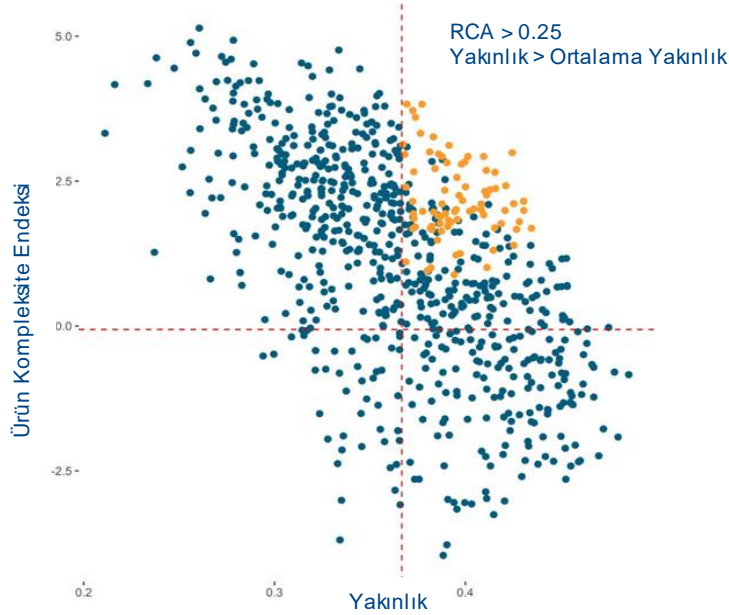
Türkiye'nin rekabet gücü düşük kompleksite ürünlerde yoğunlaşıyor

TÜRKİYE'NİN EN YÜKSEK KARŞILAŞTIRMALI ÜSTÜNLÜĞE SAHİP 50 ÜRÜNÜ VE BU ÜRÜNLERİN KOMPLEKSİTE ENDEKSİ

İhracatta daha yüksek katma değer için farklılaştırılmış patikalar etrafında bir strateji öneriyoruz

İHRACAT ÇEŞİTLENDİRME STRATEJİSİ

- Ülkeler farklı zaman dilimlerinde belirledikleri önceliklere bağlı olarak farklı yollar izleyebilir.
- Analimizde ihracat çeşitlendirme stratejisini 3 farklı patikaya göre dizayn ettik:
 - i. “Kolay uygulanabilirlik”: Kısa vadeli sonuçlar elde etmek için mevcut yeteneklere daha yakın ürünleri hedefliyor
 - ii. “Orta vadeli avantaj”: Yüksek gelirli ülkelere ihracata odaklanarak hızlı gelir kazanımı hedefliyor
 - iii. “Uzun vadeli kazanımlar”: Uzun vadeli bakış açısıyla gerçekleştirilecek yatırımlarla daha yüksek ekonomik kompleksite hedefliyor
- Önerdiğimiz farklılaştırılmış stratejiler, ihracatta daha yüksek katma değer elde edebilmek için gerekli bilgi ve sermaye birikimi ve teknolojik altyapının kazanımına yönelik adım adım rota oluşturuyor.

Farklı hedefler için farklı patikalar uygulanabilir

KOLAY UYGULANABİLİRLİK

HS Kodu	rn İsmi
3004	Paketlenmiş ilaç
3926	Diğer plastik ürünler
8536	< 1k volt için elektrikli aparatlar
8419	Malzemelerin sıcaklık değişimi için ekipman
8421	Santrifüjler
8501	Elektrik motorları ve jeneratörler
8537	Elektrik panoları
8512	Motorlu araçlarda kullanılan elektrikli aydınlatma ekipmanları
6810	imento, beton veya suni taştan rnler
8607	Demiryolu lokomotiflerinin parçaları

ORTA VADELİ AVANTAJ

HS Kodu	rn İsmi
3004	Paketlenmiş ilaç
3926	Diğer plastik ürünler
8536	< 1k volt için elektrikli aparatlar
8481	Termostatik kontrollü vanalar için cihazlar
8421	Santrifüjler
8414	Pompalar, kompresörler, fanlar vb.
8537	Elektrik panoları
8501	Elektrik motorları ve jeneratörler
8419	Malzemelerin sıcaklık değişimi için ekipman
9405	Lambalar

UZUN VADELİ KAZANIMLAR

HS Kodu	rn İsmi
8207	El aletleri için değiştirilebilir aletler
8466	Metal işleme makineleri için parçalar ve aksesuarlar
8420	Perdahlama veya diğer haddeleme makineleri
7315	Demir veya elik zincir
8414	Pompalar, kompresörler, fanlar vb.
8481	Termostatik kontrollü vanalar için cihazlar
8208	Makineler için bıçaklar ve bıçak ağızları
8482	Bilyalı veya makaralı rulmanlar
6804	Bileme taşları
8421	Santrifüjler

Kaynak: Harvard Üniversitesi GrowthLab Uluslararası Ticaret Verisi (2019), Garanti BBVA Araştırma.

Tablolar yalnızca en yüksek skora sahip 10 ürünü göstermekte. Daha detaylı ürün listelerini raporumuzun ek kısmında okuyabilirsiniz.

- İhracat eşitlendirme stratejisinde makine ve elektrikli cihazlar (84-85) ve metaller (72-83) sektörleri ne çıkıyor.
- Makine ve ekipman teknolojilerindeki bilgi birikiminden kaynaklanan avantajlı konum, daha yüksek teknolojiye giden yolu açabilir.
- Analizimiz ekonomik anlamda kabiliyetleri temel alırken, aynı zamanda sosyal ve politik koşulları da ele alan bir politika çerçevesine katkıda bulunabilir.

Kaynakça

- De Backer, K. and S. Miroudot (2014), "Mapping Global Value Chains", European Central Bank Working Paper Series, No. 1677,
- Estmann, C., Sørensen B. Bjørn, Ndulu, B., Rand, J. 2022. "Merchandise Export Diversification Strategy for Tanzania: Promoting Inclusive Growth, Economic Complexity and Structural Change," The World Economy, Wiley Blackwell, vol. 45(8), pages 2649-2695, August.
- Hausmann, R., Hidalgo, C., 2014. "The Atlas of Economic Complexity: Mapping Paths to Prosperity," MIT Press Books, The MIT Press, edition 1, volume 1, number 0262525429.
- Hausmann, R., Cunningham, B., Matovu, J. M., Osire, R., & Wyett, K. (2014). How should Uganda grow? Tech. rep., Center for International Development, Harvard University.
- Kumakura, Masanaga, What's So Special about China's Exports? A Comment. China & World Economy, Vol. 15, No. 5, pp. 18-37, September-October 2007, Available at SSRN: <https://ssrn.com/abstract=1019100> or <http://dx.doi.org/10.1111/j.1749-124X.2007.00081.x>
- Minondo, Asier. "Exports' Quality-Adjusted Productivity and Economic Growth." The Journal of International Trade & Economic Development, vol. 19, no. 2, 11 June 2010, pp. 257-87.
- The Growth Lab at Harvard University, 2019, "International Trade Data (HS, 92)", <https://doi.org/10.7910/DVN/T4CHWJ>
- UNCTAD. Impact of the Covid-19 Pandemic on Trade and Development: Lessons Learned. 2022, https://unctad.org/system/files/official-document/osg2022d1_en.pdf
- World Bank. 2022. Leveraging Global Value Chains for growth in Turkey : A Turkey Country Economic Memorandum. Washington, DC: World Bank <https://openknowledge.worldbank.org/handle/10986/37095>

Yasal Uyarı

Bu belge, BBVA Araştırma Bölümü tarafından hazırlanmıştır. Sadece bilgi amaıdır ve BBVA tarafından hazırlanan veya güvenilir olduğunu düşündüğümüz kaynaklardan elde edilen veya bu kaynaklara dayalı olan ve BBVA tarafından bağımsız olarak doğrulanmamış raporun düzenlenme tarihine ilişkin veri, görüş veya tahminleri ifade eder. Bu yüzden, kesinliği, btnlğ veya doğruluğu ile ilgili BBVA açık veya örtük hiçbir garanti sunmaz.

Bu belgenin içerebileceği herhangi bir görüş, genel olarak kabul edilen yöntem bilimlerine göre yapılmıştır ve n görüler veya tahminler olarak değerlendirilmelidir. Geçmişte elde edilmiş olumlu veya olumsuz sonuçlar, gelecekteki performansın garantisi değildir.

Bu belge ve içeriği, ekonomik bağlam veya piyasa dalgalanmaları gibi değişkenlere bağlı olarak önceden haber verilmeksizin değiştirilebilir. BBVA bu içerikleri gncellemekten veya bu tür değişiklikleri bildirmekten sorumlu değildir.

BBVA, bu belgenin veya içeriğinin kullanılmasından kaynaklanabilecek doğrudan veya dolaylı hiçbir kayıp için sorumluluk kabul etmez.

Bu belge ve içerikleri, finansal varlık veya araçlar üzerinde herhangi bir satın alma, elden çıkarma veya herhangi bir faize giriş için bir teklif, davet veya talep teşkil etmez. Ne bu belge ne de içeriği, herhangi bir türde sözleşme, taahhüt veya kararın bir temelini oluşturmayacaktır.

Bu belgenin kapsayabileceği ekonomik değişkenlerle bağlantılı finansal varlıklara yatırım ile ilgili olarak, okuyucular hiçbir koşulda yatırım kararlarını bu belgede yer alan bilgilere dayandırmamaları gerektiğini bilmelidir. Bu olası yatırımcılara yatırım ürünleri teklif eden kişi veya kuruluşların, uygun bir yatırım kararı alabilmeleri için gerekli olan bilgileri yasal olarak sağlamaları gerekmektedir.

Bu belgenin içeriği fikri mülkiyet kanunu tarafından korunmaktadır. BBVA'nın www.bbvarsearch.com web sitesinde yasal olarak izin verdiği veya açıkça yetki verdiği durumlar haricinde, çoğaltma, dönüştürme, dağıtım, kamuya aıkiletişim, erişime açma, çıkarma, yeniden kullanma, iletme veya herhangi bir Őekilde veya işlemede kullanılması yasaktır.

Küresel Değer Zincirlerinde Türkiye

Gül Yücel, Mert Zobi

Aralık 2022